

بررسی تطبیقی شخصیت «چیچک» در «دده قورقود» با شخصیت

«گردآفرید» در شاهنامه

1. دکتر محمد فولادی ، 2. مریم رحمانی

1. دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه قم

2. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه قم

چکیده

مطالعه‌ی آثار حماسی و اسطوره‌ای هر سرزمینی نقش بارزی در شناخت فرهنگ آن سرزمین دارد. این اساطیر که با توجه به ویژگی‌های اقلیمی و فرهنگی هر قوم و ملتی شکل گرفته‌اند، گویای جهان بینی خاص انسان‌ها به دنیای اطرافشان است. یکی از بن‌مایه‌های اساسی هر فرهنگ شیوه‌ی نگرش آنان به زنان جامعه است. این طرز تفکر که معمولاً در ادبیات اقوام ملل مختلف تجلی یافته است، حاکی از تنگناها و محدودیت‌های اعمال شده بر زنان است. این موضوع تا حدی با درخشندگی اندک آنها در حماسه‌ها که با الگو برداری از ایزدانوان اساطیری پدید آمده، جبران شده است. در طرح این داستان‌ها معمولاً داستان، حول محور شخصیت زنی قهرمان می‌چرخد که در قالب زنانگی خود، با پهلوانان رو به رو می‌شود و با آنها می‌جنگد و در بعضی مواقع آنها را شکست می‌دهد. شخصیت «چیچک» و «گردآفرید» نیز از جمله شخصیت‌های بارز در دو حماسه‌ی دده قورقود و شاهنامه هستند که داوطلبانه به نبرد پهلوان مردان می‌روند و در این رزم آزمایی، هنرهای رزمی خود را به نمایش می‌گذارند. با مطالعه‌ی تطبیقی این دو شخصیت که هدف اصلی این جستار است، می‌توان به وجوه مشترک دیگری نیز دست یافت که ویژگی مشترک بسیاری از پهلوان بانوهاست.

واژگان کلیدی: ادبیات حماسی، زن، پهلوان بانو، شاهنامه، دده قورقود، ایران، ترکیه.